



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia 11 kwietnia 2011 r.

**Pan
Leszek Kwiatkowski
Dyrektor Aresztu Śledczego
w Ostródzie**

LOL-4100-04-02/2011; P/10/013

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, w ramach kontroli wykonania budżetu państwa, skontrolowała prawidłowość wykonania w 2010 r. planu finansowego Aresztu Śledczego w Ostródzie („Aresztu”).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację planu finansowego Aresztu. Podstawą pozytywnej oceny była m.in. prawidłowa realizacja dochodów i wydatków, wiarygodność ksiąg rachunkowych oraz zgodność danych ujętych w rocznych sprawozdaniach budżetowych z ewidencją księgową. Stwierdzone uchybienia nie miały zasadniczego wpływu na wykonanie planu finansowego.

1. Plan finansowy Aresztu na 2010 r. zakładał dochody i wydatki w kwotach odpowiednio 1,6 tys. zł i 3.397,0 tys. zł. W trakcie roku budżetowego zwiększono plan wydatków do kwoty 3.449,7 tys. zł, tj. o 1,6 %.

W badanym okresie Areszt nie korzystał z budżetu środków europejskich.

2. Uzyskane dochody w kwocie 1,9 tys. zł były wyższe od zaplanowanych o 21,8 %. Dotyczyły one głównie wpływów z tytułu nadpłaconych w latach ubiegłych składek na Fundusz Pracy (47,2 %) oraz wynagrodzenia płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych (45,4 %). W badanym okresie nie wystąpiły przypadki przeterminowania lub przedawnienia należności z tytułu dochodów budżetowych, a pobrane dochody terminowo przekazywano na rachunek budżetu państwa.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

3. Zrealizowane wydatki w 2010 r. wyniosły 3.449,7 tys. zł i stanowiły 99,9 % planu po zmianach. W trakcie roku budżetowego plan finansowy był zmieniany 19 decyzjami Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Olsztynie, w wyniku czego został zwiększony o 52,7 tys. zł. W ocenie NIK, wszystkie zmiany w planie wydatków były celowe i wynikały z konieczności jego dostosowania do aktualnych potrzeb Aresztu. Kwoty poniesionych wydatków nie przekroczyły limitów określonych w planie finansowym po zmianach, a niewykorzystane środki w kwocie 19,50 zł zostały w obowiązującym terminie zwrócone na rachunek jednostki nadrzędnej. Największy udział w strukturze wydatków stanowiły wynagrodzenia z pochodnymi, tj. 2.847,7 tys. zł (82,5 %) oraz zakup energii - 126,2 tys. zł (3,7 %).

W 2010 r. Areszt udzielił jednego zamówienia publicznego na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych² („Pzp”). Dotyczyło ono dostawy energii elektrycznej na kwotę 110.430,18 zł netto, a wyboru wykonawcy dokonano w trybie przetargu nieograniczonego. Nierzetelnie Areszt wywiązał się natomiast z obowiązku sporządzenia i przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych sprawozdania o udzielonym zamówieniu. W sprawozdaniu tym wykazano wprowadzić ww. zamówienie, jednak zawyżono jego wartość netto o kwotę 5.849,82 zł. Ponadto sprawozdanie to złożono 21 dni po terminie określonym art. 98 ust. 2 Pzp. W toku kontroli NIK dokonano korekty ww. sprawozdania w części dotyczącej wartości netto udzielonego zamówienia.

Pozostałych zamówień, których wartość nie przekraczała kwoty 14,0 tys. euro, dokonano z zachowaniem uregulowań zawartych w zarządzeniu Pana Dyrektora w sprawie regulaminu udzielania zamówień nie wymagających stosowania Pzp.

Wszystkie objęte zbadaną próbą wydatki na zakup towarów i usług na łączną kwotę 188,5 tys. zł były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań Aresztu. Wydatki te były ujęte w planie finansowym Aresztu po zmianach.

Stan zobowiązań Aresztu na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniósł 53,1 tys. zł, przy czym były to zobowiązania niewymagalne, a 57,9 % tej kwoty stanowiły zobowiązania związane z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym pracowników cywilnych oraz wynagrodzenia osadzonych za grudzień 2010 r. wraz z pochodnymi (§§ 4010, 4040, 4110 i 4120).

4. W wyniku analitycznego przeglądu ksiąg rachunkowych, przeprowadzonego na pełnym zbiorze zapisów księgowych (19.640) oraz badania losowo dobranej próby 206 dowodów źródłowych, dotyczących wydatków na łączną kwotę 243,6 tys. zł stwierdzono, że w księgach zaewidencjonowane były zdarzenia, które faktycznie wystąpiły, a kwoty zaksięgowanych operacji wynikały z dowodów źródłowych stanowiących podstawę księgowania. Wszystkie analizowane dokumenty zostały przez pracowników Aresztu sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty, zgodnie z przyjętymi w Areszcie zasadami rachunkowości.

² Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

Badanie szczegółowe w ramach przeglądu analitycznego, którym objęto 32 zapisy (dobór celowy) wykazało nieprawidłowości w 12 przypadkach (37,5 %), z których 10 dotyczyło braku w zapisach dat dowodów i operacji gospodarczych, a dwa - zamieszczenia błędnej daty dowodu księgowego. Było to spowodowane głównie wadliwą aktualizacją oprogramowania, która to wada została usunięta w trakcie kontroli NIK.

Badanie zgodności ksiąg rachunkowych wykazało natomiast, że spośród 206 zbadanych zapisów, błędy formalne zawierało 141 (68,5%) na łączną kwotę 188,2 tys. zł (77,3 % wydatków objętych próbą). Miały one charakter systematyczny i polegały na niezamieszczeniu w księgach rachunkowych opisów operacji gospodarczych wskazanych na wszystkich objętych próbą dowodach zewnętrznych w postaci faktur i rachunków. Wszystkie zbadane dowody księgowe były natomiast kompletne, poprawne pod względem formalnym, a także w zakresie kontroli bieżącej oraz dekretacji. Dokonane na ich podstawie zapisy w ewidencji księgowej (z wyjątkiem 141 zapisów bez opisów operacji) zawierały zaś elementy wymagane art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.³

W wyniku badania wiarygodności ksiąg nie stwierdzono błędów w księgowaniu mających wpływ na sprawozdawczość bieżącą lub roczną.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, NIK wydaje opinię negatywną w zakresie zgodności ksiąg rachunkowych. Pozytywnie natomiast opiniuje wiarygodność ksiąg rachunkowych Aresztu (tj.: prawidłowość zapisów wartości transakcji, okres księgowania, ujęcie na kontach syntetycznych i analitycznych, w tym w podziałkach klasyfikacji budżetowej).

Kontrola wykazała ponadto, że stosowany program „F-K ZIPEN” (wersja 15.03) nie zapewniał, m.in.:

- ciągłości numeracji zapisów w dzienniku, wymaganej art. 14 ust. 2 ustawy o rachunkowości, gdyż poszczególnym zapisom przyporządkowywane były różne numery (w zależności od okresu, za który generowany był wydruk dziennika), a w bazie danych systemu za 2010 r. brakowało aż 1.424 numerów identyfikatora zapisów księgowych,
- kontroli kompletności zapisów księgowych (braki zapisów w zakresie dat dowodów i operacji gospodarczych oraz ich opisów), a także ich poprawności w zakresie sekwencji dat (m.in. program dopuszczał ewidencjonowanie późniejszych dat operacji gospodarczych niż daty wystawienia dowodów).

5. Inwentaryzacja roczna została przeprowadzona w terminach oraz w sposób określony w zarządzeniu Dyrektora Aresztu. Objęto nią spis z natury środków pieniężnych oraz materiałów i żywności w magazynach, uzgodnienie sald, a także weryfikację sald kont księgowych. Spis z natury nie wykazał niedoborów lub nadwyżek, a poprzez inwentaryzację sald drogą weryfikacji potwierdzono, że są one realne i poprawnie ustalone, tj. wynikają z zapisów udokumentowanych sprawdzonymi i zatwierdzonymi dokumentami źródłowymi.

³ Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

Należy jednak zauważyć, że dokonana w ramach inwentaryzacji, weryfikacja salda konta 020 (wartości niematerialne i prawne) nie ujawniła:

- zaniżenia o kwotę 209,84 zł wartości zakupionej licencji programu komputerowego „Kaspersky”,
- nieuzasadnionego zaksięgowania na ww. koncie licencji programu komputerowego „MKS VIR” o wartości 665,02 zł, ponieważ obejmowała ona jedynie okres roku, a zatem nie można było jej zaliczyć do wartości niematerialnych i prawnych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości.

W rezultacie saldo Wn konta 020 na dzień 31 grudnia 2010 r. zostało ustalone w kwocie wyższej o 455,18 zł niż podlegająca ujęciu.

6. Sprawozdania budżetowe za rok 2010 (Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa, Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń, Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych) sporządzono terminowo i rzetelnie, a dane w nich zawarte wynikały z ewidencji księgowej.
7. Kontrola organizacji systemu rachunkowości Aresztu wykazała, że określony w zasadach polityki rachunkowości plan kont nie spełniał wymogów obowiązującego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁴. Plan ten nie obejmował bowiem kont: 402-405, 409, 490, 720, 750, 751, 760, 761, 770, 771 i 853, które faktycznie funkcjonowały w ewidencji księgowej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) podjęcie działań mających na celu dostosowanie programu finansowo – księgowego do wymogu ustawy o rachunkowości w zakresie nadawania zapisom w dzienniku kolejnych numerów i zapewnienia ciągłości tej numeracji,
- 2) ujmowanie w zapisach księgowych opisów operacji gospodarczych oraz prawidłowych dat dowodów księgowych,
- 3) dokonanie korekty zapisów na koncie 020 stosownie do wymogów ustawy o rachunkowości,
- 4) dostosowanie planu kont do wymogów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag

⁴ Dz.U. Nr 128, poz. 861

i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem